

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf. II. 305/2009/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla Debrecen, 2009. szeptember 9. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A vesztegetés büntette és más bűncselekmény miatt vádlott neve és társai ellen indított büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. április 2. napján kihirdetett 12.B. 344/2008/27. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlott neve I.r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a rendelkező részben megjelölt ítéletében I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. vesztegetés büntetében (Btk. 255. § (1) bekezdése), valamint 2 rb. felbujtóként elkövetett hamis tanúzás vétségében (Btk. 239. §-a) és ezért őt halmazati büntetésül 6 hónap börtönbüntetésre ítélte. I.r. vádlottat érintően rendelkezett még az ítéltábla a bűnügyi költség megfizetéséről.

Az ítéletet a bíróság I.r. vádlottal szemben, mint távollévő terhelttel folytatta le. Az ő érdekében a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

Az ügyész a határozatot tudomásul vette.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf. 192/2009/1-I. számú átiratában indítványozta, hogy a Debreceni Ítéltábla az ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdése alapján változtassa meg úgy, hogy vádlott neve I.r. vádlottat 2 rb. vesztegetés büntetnének vádja alól mentse fel, és állapítsa meg, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának fokozata (Btk. 44. §-a) alapján fogház.

A védő írásban is indokolt fellebbezésében csatlakozott a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség indítványában foglaltakhoz és ugyancsak indítványozta a 2 rb. vesztegetés

büntette kapcsán a vádlott felmentését illetőleg fenntartotta a fennmaradó bűncselekmény esetében a kiszabott büntetés enyhítését.

A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakat módosította egyben kifejtette, hogy a jogirodalomban két álláspont is megtalálható a vád tárgyává tett két bűncselekmény egyidejű megvalósulásáról, azonban a fellebbviteli főügyészség az írásbeli indítvánnyal és indokolással ellentétes álláspontra helyezkedve úgy ítélte meg, hogy az eltérő jogtárgyak sérelme miatti felelősségre vonásnak az aktív és a passzív vesztegetővel szemben egyaránt helye lehet mindkét bűncselekményben. A Btk. 255. §-ában szabályozott bűncselekmény a vesztegetés passzív alanyának minőségében nem különböztet a szerint, hogy valóságos vagy álbizonyíték forrása-e. A valódi vagy vásárolt tanút és szakértőt egyformán igazmondásra illetve szakszerű véleményadásra kötelezik a konkrét eljárási szabályok, amelyek ugyanúgy megszabják a terhelt jogainak és kötelezettségeinek a kereteit is. Amennyiben tehát a személyek titkos megfontolásai jogellenes érdekei a bírósági vagy más hatósági eljárás tisztaságába vetett bizalmat sértik, az igazságszolgáltatás elleni büntettel valóságos halmazatban a közélet tisztaság elleni bűncselekményért is felelősséggel tartoznak. Ellenkező esetben büntetlenségük, mintegy menlevelet biztosítana a számukra, egyben pedig indokolatlan kivételt, diszkriminációt jelentene a korrupció elleni küzdelemben.

A bejelentett fellebbezés nem alapos.

A Debreceni Ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdése alapján, mint másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

A Be. 349. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottra vonatkozó részét bírálta felül, figyelemmel arra, hogy a II. és III.r. vádlottakra az ítélet az elsőfokú eljárásban jogerőre emelkedett.

Az ítéltábla megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta, és a vádlott távollétében folytatott eljárás szabályaira is figyelemmel folytatta le a büntetőeljárást. Részletes és körültekintő indokolással fogadta el a II., III. és IV. r. vádlottaknak a saját magukra is nézve beismerő-, valamint az I.r. vádlottra nézve terhelő vallomásait. Az általa megállapított tényállás megalapozott, az mentes a Be. 351. § (2) bekezdése a), b), c), d) pontjaiban felsorolt hiányosságoktól.

A megállapított tényállás alapján helyesen következtetett az I.r. vádlott bűnösségére és helyesen következtetett arra, hogy az I.r. vádlott 2 rb. a Btk. 255. § (1) bekezdésében rögzített vesztegetés büntetében valamint 2 rb. a Btk. 239. §-ában foglalt felbujtóként

elkövetett hamis tanúzás vétségében is bűnös. A bűnösség megállapításával kapcsolatos jogi indokolást azonban szükséges a következőkkel kiegészíteni:

A Büntető törvénykönyvet módosító 2001. évi CXXI. tv. 31. §-a a hatósági eljárás akadályozása elnevezéssel új tényállást iktatott a törvénybe, amelyet a Btk.-ban a hamis tanúzásra rábírást követően helyezett el. A tényállás a kényszerítés sajátos esete és arra irányul, hogy más pl: a tanú, a szakértő vagy a terhelt az eljárásban a törvényes jogait ne gyakorolja vagy kötelezettségeit ne teljesítse. A Btk. korábbi szabálya alapján az ilyen cselekmény a kényszerítés büntettét valósítja meg.

A Büntető törvénykönyv a 255. §-ban szankcionálja a bírósági vagy más hatósági eljárásban elkövetett vesztegetést, mivel a jogtalan igény ígéretével vagy átadásával történő elkövetés szorosabb kapcsolatban van a korrupciós jellegű közélet tisztasága elleni bűncselekményekkel. A tényállás így átfogó módon rendeli büntetni az előny átadását, ha az annak érdekében történik, hogy valaki bírósági vagy más hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, illetve kötelezettségeit ne teljesítse. A törvényi tényállás a vesztegetési tényállások szerkezetének megfelelően az aktív oldal mellett a passzív oldali elkövetőt, az az előny elfogadóját is büntetni rendeli.

Jelen ügyben az ítéleti tényállás szerint az I.r. vádlott az adóellenőrzés alá vont gazdasági társaság képviselőjeként 10-10 ezer forintot adott át az II. és III. r. vádlottaknak azért, „hogy a folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárás során mindketten tegyenek valótlan tartalmú tanúvallomást, állítva azt, hogy a betéti társaság alkalmazásában munkát végeztek.” A II. és a III. r. vádlott valójában nem volt a Bt. alkalmazottja. Az adóvizsgálati eljárásban a felbújtó akarata szerint vallottak, később azonban a hamis tanúvallomásukat a nyomozás során visszavonták. A megyei bíróság ítéletének az indokolása leszögezte, hogy az I.r. vádlott azért adott jogtalan előnyt a II. és III. r. vádlottaknak, hogy kötelezettségüket tanúként ne teljesítsék, amivel megvalósította a 2. rb. Btk. 255. §-ának (1) bekezdés szerinti vesztegetés büntettét is.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában még azt az álláspontot fejtette ki, hogy az eljárás során alakszerűen tanú minőségében kihallgatott II. és III.r. vádlott valójában nem tekinthetők olyan személyeknek, akik a hatósági eljárásban törvényes jogukat gyakorolhatták volna, avagy kötelezettségeik teljesítését elmulaszthatták volna. Az I.r. vádlott felhívása ellenszolgáltatás ígéretével nem ebben befolyásolta őket, hanem magatartása kizárólag nem létező tények igazolására irányuló, hamis tanúvallomás megtételére vonatkozó felbujtásként értékelhető. Az átirat álláspontja szerint a Btk. 255. §-ában megjelölt bűncselekmény passzív oldalán szereplő személynek a hatósági eljárásban érintettnek kell lennie, fel kell merülnie annak, hogy releváns tényekről tudomással bír, valamint az eljárásra vonatkozó jogokra és kötelezettségekkel kell rendelkeznie. A Btk. 255. § (2) bekezdése nem vonatkozhat olyan személyre, aki a bizonyítandó tényről semmilyen tudomással nem bír és akit csak anyagi ellenszolgáltatás ígéretével vett rá az aktív vesztegető, hogy általa közölt tényekre, az általa előírt módon valótlan vallomást tegyen, függetlenül attól, hogy ugyanakkor a Btk. 239. §-a szerinti hamis tanúzás vétsége megállapítható.

A fellebbviteli főügyészség a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen ezzel ellentétes jogfelfogást tartott fenn, amellyel már az ítéltábla is egyetértett egyezően az első fokon eljáró bíróság jogi álláspontjával. A tanú eljárási minősége az idézés kézbesítésétől kezdődik, kihallgatásának kezdetétől pedig a tárgybeli ügyre vonatkozó hatósági eljárás szabályainak hatálya alatt áll. A kényszerítő vagy aktív vesztegető szándékától függetlenül a tanúvallomás tételére vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkotják a tanú vallomásának eljárási keretét. A Btk. 238-239. §-aiban írt diszpozíciói szankció a hamis vallomás jogkövetkezményeit rögzíti. Az ítéltábla is osztotta a fellebbviteli főügyészség módosított indítványát abban is, hogy aki a jogtalan előny ellenében vásárol vagy nyújt hamis bizonyítékot, a vallomás vagy akár szakvélemény tartalmi értékétől függetlenül felelős a kényszerítő vagy korrupciós magatartásáért. A védett jogtárgyak különbözősége okán (részben igazságszolgáltatás, részben közélet tisztaság elleni bűncselekményekről van szó) a Btk. 238-239. §-aiban valamint a 255. §-ban írt bűncselekmények valóságos anyagi halmazatban megállapíthatóak.

Nem fogadta el tehát az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség írásbeli átiratában közzé tett azon álláspontot sem, hogy a II. és III. r. terheltek nem tekinthetők olyan személyeknek, akik a hatósági eljárásban törvényes jogaikat gyakorolhatták vagy kötelezettségeik teljesítését elmulasztották volna. Nem fogadta el azt az érvelést sem, hogy az I.r. vádlott részéről őket ért megkeresés nem kötelezettségeik teljesítésében vagy jogaik gyakorlásában befolyásolta őket ellenszolgáltatás igényével, hanem kizárólag nem létező tények igazolására irányuló hamis tanúvallomás megtételére vonatkozó felbujtásként értékelhető. Az ítéleti tényállás szerint ugyanis az Regionális Igazgatósága 2006. évben a vádlott neve I.r. vádlott által képviselt Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. adózónál általános forgalmi adó ellenőrzést végzett. Az ebben a közigazgatási eljárásban tett nyilatkozatának a megerősítésére volt szüksége az I.r. vádlottnak a II. és a III.r. vádlott hamis tanúvallomására. A II. és a III. r. vádlottak az ügyben a közigazgatási eljárásban igen lényeges körülményről bírtak ténytudomással, így arról, hogy dolgoztak-e az I.r. vádlott által képviselt bármelyik cégnél vagy a Bt. alkalmazásában az adóvizsgálattal érintett időszakban.

Ezzel kapcsolatban helyesen fejtette ki a nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség azt az álláspontot, mely szerint a Btk. 255. §-ban szabályozott bűncselekmény a vesztegetés passzív alanyának minőségében nem különböztet a szerint, hogy valóságos- vagy álbizonyíték forrása e. A tanút mindenképpen igazmondásra kötelezik az eljárási szabályok még akkor is, hogyha valaki felkéri arra, hogy az ügyében tanúskodjon. Akkor is igazmondási kötelezettsége van, hogyha ennek érdekében az őt felkérő személy részére pénzt vagy más szolgáltatást teljesít. Amennyiben tehát e személyek titkos megfontolásai jogellenes érdekei a bírósági vagy más hatósági eljárás tisztaságába vetett bizalmat sértik, az igazságszolgáltatás elleni bűntettel valóságos halmazatban a közélet tisztaság elleni bűncselekményért is felelősséggel tartoznak. Ellenkező esetben büntetlenségük, mintegy menlevelet biztosítana számukra, egyben pedig indokolatlan kivételt a korrupciós jellegű bűncselekmények köréből.

Az első fokon eljáró bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösség enyhítő és súlyosító körülményeket maradéktalanul feltárta. A kiszabott büntetés enyhítésére törvényes indok nincs. A megvalósult korrupciós jellegű bűncselekmény szankcionálására indokolt lett volna még közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása is azonban erre ügyészi fellebbezés hiányában a súlyosítási tilalom hiányában ennek pótlására törvényes lehetőség nincsen.

Mindezek alapján az ítélet tábla a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdése alapján a jelzett indokolásbeli kiegészítéssel helybenhagyta.

Debrecen, 2009. szeptember 9.

Dr. Kardos Sándor sk.	. Elek Balázs sk.	. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja-előadó	a tanács tagja

Záradék !

A a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.B. 344/2008/27. számú ítélete a másodfokú végzés folytán a mai napon jogerőre emelkedett, és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2009. szeptember 9.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelűl
tiszttviselő

